

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพปัญหาของการปฏิบัติงานของบุคลากรของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ๒) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ขั้นที่ ๒ วิเคราะห์สภาพปัญหาทั่วไปด้านการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ และวิเคราะห์ทฤษฎีภาวะผู้นำทางตะวันตก การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๑๘ รูป/คน

ขั้นที่ ๓ วิเคราะห์เสนอรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรมของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๓ รูป/คน

ขั้นที่ ๔ วิเคราะห์จากแบบสอบถามเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓” จำนวน ๑๗๙ ตัวอย่าง

๓.๑ รูปแบบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓” ในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) และ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานและการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒินำนามาสังเคราะห์เป็นรูปแบบเบื้องต้นก่อนที่จะนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อให้คำชี้แนะแล้วนำเสนอต่อเวทีการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์สุดท้ายนำรูปแบบที่ได้นำเสนอต่อเวทีประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแบบการ

บูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ให้เป็นมาตรฐานก่อนที่จะนำเสนอผลงานวิจัยต่อสาธารณะในลำดับต่อไป

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญระดับบริหาร ผู้จัดการ, ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ครูผู้สอน นักศาสนการ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ประกอบด้วย จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อ่างทอง อุทัยธานี สุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๒๓ โรงเรียน^๑ จำนวน ๓๓๖ รูป/คน ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane^๒ กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ คือ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (เท่ากับ ๐.๐๕)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{336}{1 + 336(0.05)^2}$$

$$= ๑๗๙$$

ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน ๑๗๙ คน

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญระดับบริหาร ผู้จัดการ ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ครูผู้สอน นักศาสนการ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ จำนวน ๑๘ รูป/คน ได้แก่

^๑ แบบสำรวจข้อมูลผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓, ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕.

^๒ Taro Yamane , Statistics: An Introductory Analysis, Third edition, (New York : Harper and. Row Publication, 1973), p. 125.

๑.๑ ผู้เชี่ยวชาญด้านสมรรถนะบุคลากร

- ๑) พระราชวรมณี, ดร. (พล อาภากรโ) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) นายสุทธิรักษ์ หนูฉิ่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกาญจนบุรี
- ๓) นางสาวมาลินี สวycastleข้าว นักวิชาการศาสนา ชำนาญการพิเศษสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกาญจนบุรี
- ๔) นางชนิษฐา คำจันทร์แก้ว วัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี
- ๕) นางสาวพรพรรณ กลิ่นเกสร นักวิชาการวัฒนธรรม ชำนาญการพิเศษ วัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี
- ๖) นายบุญเสริม เกิดแย้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม
- ๗) นางวาสนา หลงสมบุญ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงครามกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดไชยชุมพลชนะสงคราม
- ๘) นางเบญจวรรณ เปรมประยูร นายกเทศมนตรี กาญจนบุรี

๑.๒ ผู้เชี่ยวชาญด้านโรงเรียนพระปริยัติธรรม

- ๑) พระราชวัชรภรณ์ (สมพงษ์ ชิตวิโส) ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) พระครูสิริพรหมโสภิต (สายชล กิตติปาโล) ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดพิบูลทอง
- ๓) พระครูภาวนาโชติคุณ(ก๊วยไ้ ชุตินธโร) ผู้จัดการโรงเรียนวัดถ้ำสิงโตทอง
- ๔) พระมหาทศพร กิตติวฑฒโน ผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาวัดพรสวรรค์
- ๕) นายวิชา สิงห์จันทร์ นักวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓
- ๖) นางสาวณัฐชญา สอนสมบุญณ์ ครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดพรสวรรค์
- ๗) นางสาวกฤษณา ศรีสว่าง ครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดพรสวรรค์

๑.๓ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรม

- ๑) พระครูสิริกาญจนารักษ์, ดร. (ศุภชัย ปญญาวิชโร) เจ้าคณะอำเภอบ่อพลอย ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดทุ่งมะสัง
- ๒) พระมหาอนุวัชร อภิชาโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดสองพี่น้อง
- ๓) พระจักรพงษ์ อภิชาโต ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดนิเวศธรรมประวัติ

จากรายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกตามโครงสร้าง (Structured Interview) มีทั้งหมด ๘ ประเด็นคำถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการพรรณนาความ

๒. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อหาข้อเสนอแนะถึงรูปแบบการพัฒนากาฐะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ จากผู้ให้ข้อมูลหลักโดยมีผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้แทนจากนักวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม จากโดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๑๓ รูป/คน ได้แก่

- ๑) ศ.ดร. วัชร งามจิตรเจริญ อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๒) ผ.ศ.,ดร. มนตรี ศิริโรจนานันท์ อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ๓) พระครูกาญจนสุตาภรณ์ (ณัฐพล ปสนโน) ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดไชยชุมพลชนะสงคราม
- ๔) พระครูปลัดทองสุข สิลคุโณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสิริกาญจนาราม
- ๕) ดร. สมชาย สุรชาติ ผู้ตรวจราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- ๖) ดร. ชบา พันธุ์ศักดิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดพระธาตุ
- ๗) ดร. อารมณ เอี่ยมประเสริฐ อาจารย์ประจำสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏอยุธยา
- ๘) ดร. บุษกร วัฒนบุตร อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๙) นางมยุรี ศรีสันต์ ครูโรงเรียนอนุบาลวัดไชยชุมพลชนะสงคราม
- ๑๐) พระครูศรีกาญจนวิสุทธิ (ไพรัช อินทวิสุทธิ) ครูสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก

	สามัญศึกษา กลุ่ม ๓ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม
๑๑) นายสวัสดิ์ โตแก้ว	กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดไชยชุมพลชนะสงคราม
๑๒) นางดวงเดือน	นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกาญจนบุรี
๑๓) นางนัยนา อังคุตรานนท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๕

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากรโดยแบ่งตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๓๙ คน (คำนวณจากการเปิดตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของTaro Yamane^๓ โดยคำนวณสัดส่วนตัวอย่างดังนี้ ตามตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างและได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	บุคลากรโรงเรียน	
	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	๓๓	๑๙
๒. วัดนิเวศธรรมประวัติ	๘	๔
๓. วัดพรสวรรค์	๘	๔
๔. วัดสองพี่น้อง	๑๙	๑๒
๕. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	๒๑	๑๓
๖. วัดสิริกาญจนาราม	๒๒	๕
๗. วัดไชยชุมพลชนะสงคราม	๑๔	๘
๘. โรงเรียนวัดถ้ำสิงโตทอง	๑๗	๑๐
๙. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดธรรมิการามวรวิหาร	๙	๕
๑๐. โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา	๑๒	๗
๑๑. โรงเรียนวัดเกาะปริยัติวิทยา	๑๑	๕
๑๒. โรงเรียนกิตติยารามวิทยา	๑๙	๑๒

^๓ Taro Yamane. 1973 อ้างในธีรฤดี เอกะกุล, ๒๕๔๓) ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, p. 102.

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

โรงเรียน	บุคลากรโรงเรียน	
	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑๓. โรงเรียนวัดลำนารายณ์	๑๗	๑๐
๑๔. โรงเรียนวัดกวีศราราม	๗	๓
๑๕. โรงเรียนวัดโบสถ์อินทร์บุรี	๑๙	๑๒
๑๖. โรงเรียนพิพิธสุตคุณานุสรณ์	๘	๔
๑๗. โรงเรียนสังฆรักษ์วิทยา	๙	๕
๑๘. โรงเรียนวัดไผ่ดำแผนกสามัญศึกษา	๑๔	๘
๑๙. โรงเรียนวัดโพธิ์ศรี	๑๐	๕
๒๐. โรงเรียนพระปริยัติธรรมพิบูลทอง	๒๔	๑๕
๒๑. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโพธิ์งาม	๖	๓
๒๒. โรงเรียนมณีสถิตกปิฏฐาราม	๑๐	๕
๒๓. โรงเรียนอุทานอุทิศธรรมวิทยา	๒๔	๕
รวม	๓๓๖	๑๗๙

ที่มาของข้อมูล : แบบสำรวจข้อมูลผู้บริหารโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๕

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ๓ ประเภทได้แก่ ๑. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ๒.แบบสอบถาม และ ๓. การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑ การสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

๑. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามทฤษฎีและกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปและการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรที่ต้องการ ตามหลักธรรมคืออิทธิบาท ๔ กับวิธีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ และรูปแบบการบูรณาการสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน ๘ ข้อ และนำข้อมูลที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของประเด็นการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม

๒. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริงเมื่อได้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่าน

การตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์นั้นไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหาร, ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวตามข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์โดยประเด็นคำถามผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเนื้อหาที่สัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

๑.๒ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรมของบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมจากพระไตรปิฎก หนังสือ เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๒.๒ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑.๒.๓ สร้างเครื่องมือและนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๒.๔ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

๑.๒.๕ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

๑.๒.๖ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นลักษณะดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคลากรของโรงเรียน จำนวน ๑๘ รูป/คนโดยสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสภาพปัญหาทั่วไปและการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ที่ต้องการปัจจัยหลักคืออิทธิบาท ๔ กับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ซึ่งรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวตามข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์โดยประเด็นคำถามผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นเนื้อหาที่สัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

๒. การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรแต่ละฝ่ายหรือตัวแทนผู้จัดการ/อำนวยการ รวมทั้งนักวิชาการ จำนวน ๑๓ รูป/คน และจัดเก็บข้อมูลสรุปและวิเคราะห์ผลการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อมาสร้างรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ต่อไป

๓. แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอนด้วยกันดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งงาน, หน่วยงานที่ทำงาน, ประเภทบุคลากร โดยเป็นข้อความแบบเลือกตอบ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) การกำหนดระดับความคิดเห็นนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความคิดเห็นให้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
๑ หมายถึง	น้อยที่สุด
๒ หมายถึง	น้อย
๓ หมายถึง	ปานกลาง
๔ หมายถึง	มาก
๕ หมายถึง	มากที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาตัดสินค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้ การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ การแปลความหมายค่าคะแนนแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ^๔ ดังนี้ คือ

๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อวิธีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะสำหรับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

^๔ ชานินทร์ ศิลป์จารุ. “การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS.” กรุงเทพมหานคร. บริษัทวี. อินเทอร์เน็ต. ๒๕๕๙, หน้า ๖๕.

๓. การทดสอบเครื่องมือ

ในการทดสอบเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นมานั้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือโดยการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ช่วยตรวจสอบและแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่สามารถใช้วัดได้ตรงตามเนื้อหาสาระครอบคลุมและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ต่อไป ได้แก่

๒. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. พระครูปริมาณุรักษ์ รศ.ดร

อาจารย์พิเศษภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. พระมหาบุญเลิศอินทปญโญ รศ.ดร.

หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ ดร.

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. อาจารย์ ดร. พิเชฐ ทังโต

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร

อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมามีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence) หรือ IOC^๕ ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า ๐.๕ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามได้ค่ามากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

^๕ ผศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๖.

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วไปทดสอบโดยใช้ (Try-Out) กับบุคลากร/พระภิกษุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ ๐.๘๗

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอนโดยดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ ๑ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เช่น รายงานประจำปีการเผยแพร่ของโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ. ๒๕๓๓ - พ.ศ. ๒๕๖๒) การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์หรือขอข้อมูลของโรงเรียนนั้น

ขั้นที่ ๒ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๑๘ รูป/คนโดยทำการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละท่านไม่น้อยกว่า ๕๐ นาทีและจดบันทึกพร้อมบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ และสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดเก็บผลการสัมภาษณ์อย่างเป็นหมวดหมู่

ขั้นที่ ๓ การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อนำผลการสนทนากลุ่มย่อยมาสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามหลักพุทธธรรมของบุคลากร จำนวน ๑๓ รูป/คนโดยการสนทนาแลกเปลี่ยนประเด็นคำถามแต่ละท่านไม่น้อยกว่า ๒๐ นาทีที่มีการจดบันทึกพร้อมบันทึกเสียง และสรุปผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ พร้อมจัดเก็บผลอย่างเป็นหมวดหมู่และระบบ

ขั้นที่ ๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ซึ่งผู้วิจัยได้รับคืนจำนวน ๑๗๙ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยการส่งจดหมายอย่างเป็นทางการในนามคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์โดยมีการนัดหมายวันและเวลาสถานที่และจัดส่งโครงสร้างคำถามการสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์ ๑ สัปดาห์

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการขออนุญาตผู้บริหารของโรงเรียนปรีดิธรรมจังหวัดต่าง ๆ พร้อมเข้าชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนัดวันเข้ามารับแบบสอบถามคืน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจาก การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ศึกษา ตีความ อธิบายความ และแปลความหมายตามนัยที่ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงออกมาในการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ๖C^๖ ซึ่ง ๓ ข้อแรกจะเป็นการวิเคราะห์ (Analysis) และ ๓ ข้อหลังจะเป็นการสังเคราะห์ (Synthesis) โดยศึกษาไปตามลำดับ ดังนี้

ขั้นการวิเคราะห์

๑. ศึกษาแนวความคิด (Concept) ของผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓

๒. ศึกษาเนื้อหา (Content) ว่ามีประเด็นใดบ้างและทำการจัดบันทึกโดยแยกเป็นประเด็นอย่างเด่นชัด โดยมุ่งเน้นคำสำคัญที่เกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การบูรณาการ การพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

๓. จัดลำดับ (Classification) ความคิดและเนื้อหาของข้อมูล ให้มีการเรียงร้อยตามหลักเหตุผล

ขั้นการสังเคราะห์

๔. การแบ่งกลุ่ม (Categorizing) ของความคิดและเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มที่เหมือนกันให้มาอยู่กลุ่มเดียวกันขณะเดียวกันก็ไม่ทิ้งประเด็นความคิดที่ต่างออกไปโดยมุ่งเน้นการแบ่งกลุ่มข้อมูลใน ๓ ลักษณะ ได้แก่ ความคิดที่เหมือนกัน (Thesis) ความคิดที่ตรงข้าม (Anti-thesis) และ ความคิดแบบผสมผสานกลมกลืน (Synthesis)

๕. การประมวลความรู้รวบยอด (Conceptualization) เป็นการสังเคราะห์ข้อมูล ความคิด และเนื้อหาทั้งหมดรวมเป็นประเด็นหลัก

๖. การสื่อสาร (Communication) เป็นการสื่อความหมาย อภิปรายผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ออกมาให้เป็นภาษาที่ง่ายสำหรับคนทั่วไปที่จะเข้าใจได้ และทำให้นักวิชาการนำผลที่ได้ไปศึกษาต่อยอดได้

^๖ นภัทร แก้วนาค, น.อ.ดร., “เอกสารประกอบการสอนวิชา ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัย”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๔๘ (อรรถาธิบาย).

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับคำตอบในประเด็นเรื่อง การบูรณาการหลักสูตรธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓ ออกเป็น ๕ ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

๑. ค่าร้อยละ

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนเป็นร้อยละ
n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

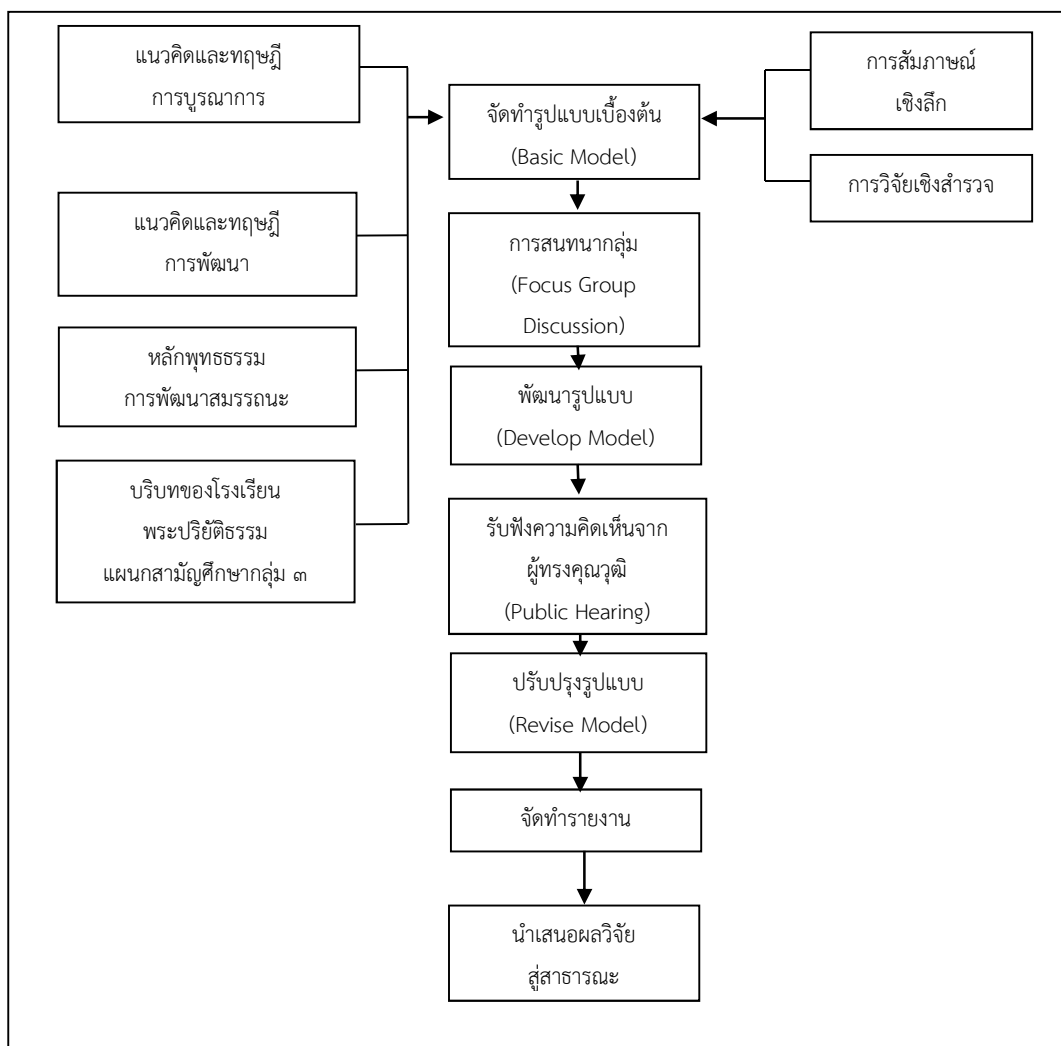
เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
n แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

๓. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบน
 $\sum fx^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทุกตัว
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
f แทน ความถี่ของข้อมูล

ทั้งนี้ขั้นตอนและกระบวนการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓” ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบแผนภาพโดยสรุปดังต่อไปนี้

แผนผังที่ ๓.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๓